

ادبیات ایران در هزاره دوم نگاهی به گذشته و اشاره‌ی به هزار سال مبارزه فرهنگی (۵۵)

اسماعیل وفا یغمایی

قتل قائم مقام فراهانی

آغاز سلطنت محمد شاه با قتل وزیر خوشنام و ایران دوست، قائم مقام فراهانی همراه شد. قائم مقام فراهانی، داماد فتحعلیشاه قاجار، شخصیتی با کفایت، فاضل و هوشیار، از شاعران و نویسندگان صاحب سبک و برجسته روزگار خود و مردی سرسخت و مغرور بود. او سودای اصلاح وضعیت آشفته ایران را در سر می‌پروراند و به همین علت در حول و حوش خود تجمعی از افراد کاردان و با صلاحیت ایجاد کرده بود.

کارها و طرحهای قائم مقام را می‌توان در محورهای زیر خلاصه نمود:

۱- تلاش برای بهبود وضع مالی و اقتصادی ایران، کوتاه کردن دست اعیان و اشراف غارتگر و کم کردن حقوق شاه و روحانیون

۲- مخالفت شدید با قرار داد اقتصادی ضمیمه ترکمانچای

۳- دفاع از استقلال و تمامیت ارضی ایران و کوشش برای الحاق سرزمینهای جدا شده از ایران به ایران

۴- تصفیه وابستگان به دولت انگلیس در درون دولت و جلوگیری از مداخله دولت روس در ایران

۵- اخراج افسران انگلیس از ارتش ایران

۶- مخالفت با تاسیس کنسولخانه روس و انگلیس

۷- تلاش برای راه اندازی صنایع و معادن و بهبود وضع تجارت

۸- تلاش برای فرستادن دانشجویان به کشورهای پیشرفته

تلاشهای قائم مقام خشم و نفرت دشمنان داخلی و خارجی را علیه او برانگیخت و زنجیره ای از توطئه های مشترک درباریان و اعیان مملکت، روحانیت و دولتهای روس و انگلیس آغاز شد. ایران سرانجام پس از قرنهای

پس از دوران فتحعلیشاه در خم کمند استعمار اسیر شده بود و دولتهای بیگانه وجود مردانی را که سودای

استقلال و پیشرفت این سرزمین کهنسال و تاریخی را در سر داشتند بر نمی‌تابیدند. توطئه مخالفان سرانجام

به زعامت حاج میرزا آغاسی به نتیجه رسید و شاه دستور بازداشت و سرانجام

قتل قائم مقام را صادر کرد. محمد شاه در آغاز سلطنت سوگند خورده بود که خون قائم مقام را بر زمین نریزد ولی سر انجام برای قتل او راهی شرعی پیدا شد. قائم مقام فراهانی در صفر سال ۱۲۵۱ هجری، ژوئن ۱۸۳۵ میلادی در باغ نگارستان طهران بدون آنکه خودش بر زمین بریزد با طناب خفه شد و جسد او در شاه عبدالعظیم دفن گردید. پس از قتل قائم مقام، وزارت محمد شاه به حاج میرزا آغاسی که فردی صوفی مسلک ولی نماینده اعیان درباری بود تفویض گردید.

برخی وقایع دوران محمد شاه

لشکر کشی به هرات، سال ۱۲۵۳ - ۱۲۵۴ هجری، ۱۸۳۷ تا ۱۸۳۸ میلادی، شورش آقا خان محلاتی داماد فتحعلیشاه و رئیس فرقه اسماعیلیه، سال ۱۲۵۵ هجری، ۱۸۳۹ میلادی، اختلافات ایران و عثمانی بر سر مسائل مرزی و قتل عام نه هزار تن از شیعیان مقیم کربلا به دست والی بغداد، سال ۱۲۵۸ هجری، ۱۸۴۲ میلادی، شورش سالار پسر عموی محمد شاه در خراسان، سال ۱۲۶۲ هجری، ۱۸۴۶ میلادی اوگیری مذهب بابیه در سال ۱۲۶۰ هجری، ۱۸۴۴ میلادی از دیگر وقایع مهم دوران محمد شاه قاجار است.

ادامه ماجرای افغانستان و لشکر کشی به هرات

دربار فتحعلیشاه قاجار و خود او در رویارویی با روسیه، به دولت انگلیس متمایل و تحت نفوذ سیاستهای انگلیس بود، اما در دوران محمد شاه دربار ایران و محمد شاه بیشتر تحت نفوذ دولت روسیه بودند و ماجرای لشکر کشی به هرات را بیشتر از این زاویه باید نگریست. در لشکر کشی به هرات در حقیقت دولت محمد شاه قاجار بازیچه دولت روسیه تزاری در مقابله با دولت انگلیس بود. افغانستان در این دوران حد فاصل و سپر محافظ سرزمین هند بود که انگلستان آن را در قبضه قدرت خود داشت. دولت روسیه در این جنگ با کمک ایران تلاش می‌کرد با عبور از این سپر دفاعی راه خود را به سوی هند بگشاید. در نهایت، این جنگها به پیروزی سیاست انگلیس و شکست و ضعف هر چه بیشتر دولت ایران انجامید.

ادامه دارد

زنان در مسیر رهایی

الف. آناهیتا

هزاران تجاوز جنسی اما هنوز کسی مورد محاکمه قرار نگرفته است

لیبریا، سازمان عفو بین الملل - چهارده دسامبر ۲۰۰۴
بر اساس گزارش این سازمان، زنی ۲۹ ساله می‌گوید که در حال فرار از اردوگاه آوارگان توسط سربازان دولتی دستگیر شده و آنقدر مورد کتک و تجاوز جنسی قرار گرفته که بچه خود را سقط کرده است.

یک سال بعد از انعقاد پیمان صلح در کشور لیبریا، حتی یکی از افرادی که مرتکب تجاوز و آزار و اذیت زنان شده اند، مورد مواخذه قرار نگرفته است. دولت انتقالی نیز تمایلی به شناسایی افراد متجاوز گر و محاکمه آنان ندارند. سازمان عفو بین الملل در این گزارش نشان داده است که چطور تجاوز به زنان توسط دسته و گروههای گوناگون، بطور عمدی و آگاهانه توسط طرفهای دعوا در این کشور سازمان داده شده است.

این گونه آزار و اذیت نسبت به زنان، جنایت علیه منشور جهانی حقوق بشر و جنایت جنگی محسوب می‌شود. صلح پایدار در این کشور تا زمانی که مجرمان این عمل وحشیانه در مقابل قانون قرار نگیرند و محاکمه نشوند ممکن نخواهد بود. زنانی که مورد تجاوز جنسی و آزار و اذیت قرار گرفته اند، می‌بایست مورد محافظت و درمان قرار گیرند.

ترس از تجاوز جنسی، زنان نجات یافته از فاجعه سونامی را دنبال می‌کند

دختر هفده ساله ای خسته و از پا درآمده از فاجعه سونامی، بر زمین سیمانی دراز کشیده بوده که متوجه می‌شود پدربزرگش از پشت بر رویش دراز کشیده و در صدد تجاوز به وی است. صدای مشاخره دختر که تلاش می‌کند مانع عمل وقیحانه پدربزرگ خود شود، به گوش اطرافیان می‌رسد و آنان با هجوم به وی، مانع این عمل می‌شوند. دسته ها و گروه های قاچاق انسان و تجاوز به زنان به صورت غیر منتظره ای بعد از فاجعه سونامی، فعال شده اند.

به گفته زنی که دو کودک و شوهر خود را در این فاجعه از دست داده است، وی بارها برای رفتن به دستشویی توسط افراد ناشناسی مورد آزار و اذیت جنسی قرار گرفته است.

در فاجعه سونامی، سی هزار نفر در سریلانکا جان خود را از دست دادند و یک میلیون نفر بدون خانه به جا مانده اند.

پلیس سریلانکا، حضور دست کم دو پلیس در کمپهایی که نجات یافتگان این فاجعه مستقر شده اند را اجباری اعلام کرد.

تجاوز به زنان در سریلانکا طی بیست سال جنگ قومی در این کشور، وضعیت فاجعه باری داشته و بسیاری زنان نژاد تامیل که برای استقلال در شرق و شمال سریلانکا مبارزه می‌کنند، توسط نژاد سین هیل مورد تجاوز جنسی قرار گرفته اند.

سازمان ملل بالا بردن سطح امنیت و بیشتر کردن تدابیر بشردوستانه برای جلوگیری از حمله به زنان را مبرم و حیاتی اعلام کرد.

حق انتخاب رای برای زنان در کشورهای عراق، ترکیه، افغانستان و پاکستان مورد حمایت قرار گرفت

واشنگتن پست: هشتم ژانویه ۲۰۰۴
یک نظر سنجی در عراق، ترکیه، افغانستان و پاکستان بیانگر حمایت اکثریت پرسش شوندهگان از موضوعاتی که به مسایل زنان بر می‌گردد مانند حق رای، اتخاذ مدارک دانشگاهی توسط زنان، کار خارج از خانه و تصدی امور سیاسی و دولتی از سوی زنان می‌باشد.

تفاوت میان پاسخ مردان و زنان به این سووالها در کشور مصر بیشتر و در عربستان سعودی و ترکیه کمتر از همه جا بوده است. در مقابل سووال "آیا شما با داشتن حق رای برای زنان موافق هستید؟" آمار زیر از بین جوابهای "شدیدا موافقم" و "مختصر موافقم" در این کشورها گرفته شده است.

ترکیه: مردان ۹۶ درصد - زنان ۹۷ درصد، افغانستان: مردان ۹۰ درصد- زنان ۹۲ درصد، عراق: مردان ۹۳ درصد- زنان ۹۵ درصد، پاکستان: مردان ۸۷ درصد- زنان ۹۴ درصد، عربستان سعودی: مردان ۴۹ درصد- زنان ۴۴ درصد، مصر: مردان ۲۲ درصد- زنان ۶۷ درصد.

مکزیک

ده مرد به دلیل تجاوز جنسی و قتل زنان محکوم شدند

سازمان عفو بین الملل، هشتم ژانویه ۲۰۰۴
ده مرد از اعضای باندهای تبهکار در شهر سیوداد جوارز، در نزدیکی مرز آمریکا و مکزیک، به حبس طولانی مدت محکوم شدند.

تاکنون بیشتر از سیصد زن در این شهر به قتل رسیده اند. چهار راننده اتوبوس به چهل تا صد و سیصد سال حبس در این رابطه محکوم شدند اما در روزهای گذشته، جسد یک زن بیست و پنج ساله دیگری در این شهر پیدا شد.